

6. Monumenten en FIM

SP1: Nou, zullen we daar eens een uitstapje naar maken naar die andere monumenten? Je hebt kastelen, kerken, woningen, vliegtuigen, parken. Je hebt een heel monumentenland. Waar stond de molen in monumentenland toen je aantrad in 1990?

SP2: Nou, in de eerste plaats denk ik geïsoleerd. Dat was ook heel erg de mening van de mensen binnen de molensector. Van: ja maar, wij zijn apart. Bij ons is het anders en wij hebben onze eigen regels. We hebben niks te maken met die anderen. Dus dat was eigenlijk wel een heel belangrijke... Een heel duidelijk kenmerk was dat. Ik heb altijd het idee gehad, ik heb het nooit bevestigd, maar omdat molens vooral als werktuig werden behouden dat in de rangorde van kwaliteit, van wat is monumentaal dat de molens vrij onderaan stonden. Dus een hele bijzondere kerk of een heel bijzonder woonhuis van hele hoge kwaliteit, ja, dat werd ook op wetenschappelijk niveau bestudeerd, onderhouden en kreeg dat vorm. En wetenschap, universitaire dingen hebben bij molens eigenlijk, nou een heel klein beetje later, maar dat niveau is eigenlijk nooit... De hoogste opleiding voor molenbehoud was altijd hts. Maar hts moet je niet onderschatten hoor, dat is echt een pittige studie. Maar dat was niet, zeg maar, een wetenschappelijke opleiding architectuurgeschiedenis of kunstgeschiedenis. Dus in die pikorde... Nou, ik denk wel dat het wel wat veranderd is. Ook omdat we, en dat heb ik denk ik wel ook heel erg gedaan, de deur ook opengezet hebben naar andere monumenten, categorieën, groepen en eigenaren. Dat we daardoor eigenlijk... En ook omdat we dus ook wel die monumentale waarde belangrijker zijn gaan vinden in plaats van die werktuigbouwkundige waarde. Dat we daardoor toch ook wel een andere positie gekregen hebben. Zelfs dat er nu weleens met afgunst wordt gekeken omdat we, ja, we zijn zo goed georganiseerd en die sector zit zo goed in elkaar. De Hollandsche Molen is één van de weinige koepelorganisaties zoals... Die zijn er bijna niet. Bijvoorbeeld kerken is ontzettend verdeeld. Er is niet één kerkenbelangenbehartiger. Ja, die is er wel maar dat is een soort overleg zonder enige macht en invloed. Ja, en ik denk dat mijn beleid, mijn policy die ik gepropageerd heb daar ook wel aan bijgedragen heeft.

SP1: Het heeft uiteindelijk geleid tot de FIM, Federatie Instandhouding Monumenten. Hoe is die route daarnaartoe gegaan?

SP2: Toen ik bij de vereniging kwam toen bestond het Nationaal Contact Monumenten. En dat was ontstaan vanuit de AWB. En in het Nationaal Contact daar zaten alle landelijke monumentenorganisaties. En zij deden vooral veel serviceverlening naar al die hele kleine clubs in Nederland, heemkundekring X en Y bijvoorbeeld. Er was een algemeen bestuur en daar zaten dan de voorzitters van al die clubs. En daar zaten niet de directeuren in. Veel van de landelijke clubs hadden inmiddels wel een professionele staf. Op een gegeven moment onder minister d'Ancona werd er echt een beleid in gezet om de grote achterstand die er was om die te gaan inhalen. Een onderzoek geweest en voor dat proces had die NCM, die altijd de gesprekspartner van de minister was, had daar niet de expertise voor. En toen heeft de toenmalige directeur Emil van Brederode, heeft toen juist die mensen, die professionals bij elkaar gehaald in een soort expertgroep. En dat kon ook wel want dat was begin jaren '90, ik was net directeur geworden en ik had ook al eens de vraag uitgezet: "Kunnen we niet een directeurenoverleg beginnen waar wij als directeuren gewoon eens wat kennis en ervaring uitwisselen?". Ja, ik was zo bleu als het maar kon. Ik kon natuurlijk heel goed gebruik maken van de kennis van anderen. Maar dus dat directeurenoverleg was er al min of meer dus we kenden elkaar en die mensen werden vervolgens in een expertgroep gezet die de NCM van advies diende. Alleen tot onze frustratie, wij waren nogal stevig in die adviezen van dat is niet goed en dat is niet goed en dat werd altijd afgezwakt in het bestuurlijke traject. Want "Ja." zeiden dan die voorzitters,

“Je moet toch elkaar te vriend blijven? Geen ruzies trappen vooral.” En er waren heel veel lange tenen ook bij de Rijksoverheid moet ik zeggen. Dus dat was wel een frustratie. Uiteindelijk is die NCM opgeheven omdat het ministerie wilde niet meer zo’n sectorinstituut hebben dus er is een ander sectorinstituut gekomen wat breder was, wat ook meer archeologie omvatte en in principe zouden ook de musea eronder vallen. Is ook geen lang leven beschoren. Maar wij hadden wel inmiddels via specifieke vormen, werkgroepen wel die belangenbehartiging min of meer geborgen. Dus er was wel die NCM, die liet wel het belang horen van die particuliere sector en toch ook wel van heel veel eigenaren met name. En dat viel weg. En toen dus de laatste organisatie, Erfgoed Nederland was dat, werd opgeheven was er niets meer. En toen heb ik het initiatief genomen samen met een paar andere directeuren: die belangenbehartiging die moet blijven, daar moeten we mee doorgaan. Als we dat niet doen dan wordt echt de kaas van het brood gegeten. En laten we dat nou gewoon zelf gaan doen. Laten we ons niet meer afhankelijk maken van geld van wie dan ook maar vooral natuurlijk OCW zou er dan zijn. Maar we richten een federatie op en die federatie die bestaat uit landelijke organisaties op terrein van gebouwen erfgoed, groen erfgoed, mobiel erfgoed, noem maar op. En die dragen naar draagkracht bij aan die club. Dus de contributie varieert van 100 euro tot 2.500 euro. Budget van boven de 40.000 euro, wat helemaal niks is natuurlijk, maar daarmee kun je wel wat dingen doen. En die FIM, Federatie Instandhouding Monumenten, ja, die is er vervolgens wel uitgegroeid tot de spreekbuis van de monumentenwereld als het om die belangen gaat. En daar heb ik heel veel aan getrokken en geduwd. En ik ben ook een aantal jaren voorzitter geweest. Met de komst van het huidige kabinet kwam er ook heel veel extra geld en toen ben ik ook de lobbyist geweest. Heb ik ook in een soort betaalde situatie lobbywerk gedaan voor de FIM. Dat wordt nu eerstdaags beëindigd omdat ik uit het bestuur ga omdat mijn termijn erop zit.

SP1: Waarom is die FIM zo belangrijk voor De Hollandsche Molen? Wat haalt De Hollandsche Molen daar dan weer uit?

SP2: Nou ja, ik denk op zich de bekendheid en het respect voor De Hollandsche Molen die via mij gegroeid is. Ja, ik houd er niet zo van om dit soort dingen te zeggen eerlijk gezegd maar het is me van meerdere kanten verteld. Natuurlijk nemen we ook het belang van molens daarin mee en daar wordt ook gewoon naar geluisterd. Maar vooral dat je heel direct aan tafel zit. En dat je ook wel heel erg geïnvesteerd hebt in goede relaties met bewindspersonen en ook met ambtenaren. En als molens daarin te pas komen dan weet men direct ons te vinden. En dat geld wat we nu gekregen hebben voor het Molenfonds dat is geen vriendjespolitiek geweest hoor, echt niet. Maar dat wij bekend waren en dat wij zichtbaar waren heeft daar zeker in geholpen en het goede verhaal konden neerleggen op het juiste moment. Ja, daar is die FIM wel heel belangrijk geweest voor de vereniging.